

2

**Oratio Angeli Ana
chorite Gallisumbrose
pro concilio Latera
nensi.**

Cōtra cōuenticulū Disanum

LIBRARY OF THE
UNIVERSITY OF
SACSEN-ANHALT
MAGDEBURG

UNIVERSITÄTS- und Landesbibliothek
Sachsen-Anhalt

Matthie Schurelio Gentili ca
tissimo. i. vii. S. p. d.

Angelū magne doctrine vstrū (vti oīd hec indicat) mī-
ror in abstrusa valle delitescere posse. in hoīm frequētis
ni fallor maioris fructū paritur. cui vicia in Cōcilio tollēda
cōmemorāti. si nōnlli abusū q̄ i mltiplcādis p̄bēdē exercēt ino-
tuissent. silētio nequaquā eos p̄terissz. Quippe qd̄ vn⁹ recto
sub eodē duo aut tria tenet bñficia qd̄ ad bñficia vtrūq; impe-
trata z p̄ p̄sionib⁹ aut absentijs dimissa regressuz p̄ mortuis
possessorib⁹ pleriq; vsurpant. vnde vel suis collationib⁹ in su-
is mētib⁹ ordinarij priuantē patroni. vī in aplico turno frau-
dant. qui suis pecunijs aut laborib⁹ grās expectatinas obti-
nuerunt. Quid afferā reliquos dolos et astus : ante paucos
hos dies affirmabat eximi⁹ quidā p̄lat⁹ tres iā pridē vita hū-
ctos qui multos turbassent. z a bñficijs vt et ego per phas et
nephas eiectussuz eiecissent p̄pt fraudes ab eis admissas (si
supstices adhuc foret) igni tradēdos (istar corbificis ob emē-
titū sacerdotiū in Bubeaco pridē exusti) in cinerēq; esse redi-
gendos. vnū aut in orōnis calce mihi pplacet. q̄ Angel⁹ he-
remita Iulij scdm̄ xp̄i vicariū alienis orōnibus z suffragijs
iunari petiit. Cū aut̄ efficacis suffragiū deoq; grati⁹ sacrificiū
nullū sit sacratissimo missē officio si plura bona sacerdotia i
plures sacerdotes sepi⁹ sacrificātes dividerent. tū xp̄i vicari⁹
in canonis missē p̄cipio vt ecclia sanxit p̄ sua salute multo
plures haberet intercessores. taceo q̄ quāto plures eēt tū docti.
tū honesti. a sūmo p̄dōfice ecclesiasticē emolimētē p̄uisi tan-
to facili⁹ et felici⁹ sacrosctā sedes aplica sūpmusq; reuerēdis-
simoz Cardinaliū cet⁹ et totū ecclesiastice dignitatē splēdorē i
sua p̄tate. hōore. fastigio. suisq; libertatib⁹ plurimū p̄stātū vi-
roz p̄silio sapiētia doctrina cōtionib⁹ et supplicatiōe ad deū
p̄seruari posset et amplificari. Vale feliciter. atq; hāc orōnē
quā absq; voluptate nō leuē⁹ es ex incude tua (sicut alia

multa lucidissima et utilissima In multorum factis p̄dire cōspe-
ctū. Ex Castello Vnickgermi. vi Kl. Februarij. Anno xp̄i
M. D. XII.

Oratio Angeli Anachorite Gal- lusumbrose pro Concilio Lateranenſi.

Inuoca-
tio

Captatio
beneuolen-
tis

Diuisio.

i.

ij.

iiij.

v.

Constati-

O Ictur⁹ hodierna die de re xp̄iana beſſime pater ⁊
Tuq; sacer Senat⁹ dñici gregē. eū inuoco primis
potētez deū. quē in p̄sonaz trinitate. ⁊ in deitate
v̄nitate p̄ſistere p̄ſitemi. Cū eoz patz auctoriga
te. quoz noīa scripta ſūt in cell. ſacro canone ſancitū ſit. in-
ſurgētib⁹ ī Vineā dei. ī ſylua euāgelicaz lup⁹ rapacib⁹. mor-
daces canes euigilādos unittēdoſq; ⁊ ſi mltos ad hoc aduen-
taſſe credideri. dei tñ ſpū ſoporatus. ex aſprim⁹ alpib⁹ ⁊ dulci
ſolitudie (ūminētib⁹ hmōi nō paruis carolice ecclie. periecl⁹)
ad latrādū. ad mordēduz tract⁹ ſum. Mor dacib⁹ igit⁹ Ver-
bis meiſq; latratib⁹. quiſq; es ſeu miles. ſeu dux. aut impa-
tor. tua pace. equozq; aīo tuo conq̄ſces. Eſi mltā in hmōi
ſacro p̄uentu p̄tēplāda ſine diue Juli. tuq; ſenat⁹ ſanctiſſime
In p̄mis tñ demōſtrādū cenſeo. nō ad reges. nō ad ip̄m im-
patorē p̄uocādi ecomenici Concilij onus p̄tinere. Deinde nec
ad ſacroſancte Rho. Ecc. Cardinales hiſ tp̄ib⁹. rebusq; ſic
ſtātib⁹ ſpectare potuiſſe. Mor nūciādūz ſoli⁹ eſſe Rho man-
antiſtiet cōcilia p̄gregare. poſtmodū declarādos eos. Scil-
maticos q̄ Piſis cōciliabulū. ſeu dyaboli ſynagogā temerarie
p̄curatū. Poſtremo nōnulla q̄ mei ingenioli. Virib⁹ in hui⁹
ſancte v̄niuerſalis Ecclie. reformatiōe. emēdatiōe ⁊ correcti-
one digna iudicata ſunt. Preſter igit⁹ ſcritas tua. voſq; ceteri
patres venerādi. mee⁹q; ineptitudini. ſed bone menti. gratū
quiſq; benign⁹ auditū. Nec vob⁹ erit infenſuz. ſi qd̄ dei ſpū
p̄cepim⁹. euomēdo paulo alet⁹ q̄ ſoſitā expectet. initiū faci-
em⁹. Quāq; mihi lōge antea cognitū ſit beſſime pat. voſq;
aſtātes celeberrimi. Cōſtātinū illū magnū. eū dico. nō oriēt.

nō occidēt s̄ vltis machie Impatorē vnicū. q̄ xp̄ianā rēpub-
 licā. qui catholicā fidē q̄ hmōi sacrā sedē tāte decorauit mu-
 nerib⁹. tāte p̄uilegijs roborauit. tātisq; insignijs hōestauit.
 qui sacrū hoc palaciū Lateranē. in q̄ scripsitū resideat. Sil-
 uestro imo vobis p̄donauit. aliosq; p̄p̄rios Impatores gnā-
 lia cōcilia indixisse. traxisse p̄secrasseq; . ut abūdāter ecclesia-
 stica r̄ triptica p̄memorat historia. Immo r̄ sacri canones in
 cap. Sexta synod⁹. xvi. di. copiosissime manifestāt. Quo
 in loco descriptū legim⁹ Julij pape p̄tificatione p̄tra Arriū sub
 Cōstātino p̄ncipe. cccxviiij. pat̄ in Nicea vniuersalē syno-
 dū cōgregatā. Iterūq; sub Graciano Rhōanoꝝ rege Dama-
 si ep̄ib⁹. Ruf⁹ sub Theodosio. Celestino āristite sūmo ex̄ite
 Postmodum vigiliis Petri cathedram ministrante. sub Jus-
 tiniano imperatore. S; quoniā rationabilib⁹ causis. deū.
 vniuersalēq; ecclesiā mouentib⁹. indecens postea iudicatū ē
 p̄ncipes seclares Reges videlicet. ac Impatorē ip̄m admitti
 debere ad clericorū negotia. seu errores agnoscedos p̄tractan-
 dos r̄ corrigēd⁹. cū ad eorū nō spectet officii. Theodrico rege
 magnifico affirmāte. q̄ volētib⁹ Simachū Pon. Max. eius
 favore sede Petri expellere. religiosissime locutus est dicens.
 Non nobis aliquid de ecclesiasticis negocijs p̄ter reueren-
 tiaz cognoscim⁹ pertinere. cooperante spirititu sancto publi-
 ca lege sancituz est. ad omne scisma tollendum. ad omnem
 confusionem evitandam. ad solum romanū pontificem tan-
 tū ad Archimandritam pastorū conuocationē omnimodam
 pertinere. Estq; interdictum regibus et imperatori. ne in re
 clericorum se in posterum interponerent. pro vt posteritati
 mandat diuus ille Aquinate. Thomas. ea suorū cōmen-
 tarioꝝ parte. que secūda secūde questi. . i. titulo p̄nota-
 tur. Quod etiam in patrum decretis. dist. xvij. sole clar⁹
 demonstratur. dum Pelagius papa ep̄iscopis. qui conuene-
 rant ad illicitam conuocationē. ad nephandā synoduz (vt
 modo Pisis) scribit dicens. Non est concilium. sed conuē-
 ticulum. vel conciliabulū. quod sine sedis apostolice com-
 sensu celebratur. Et Marcellus. absq; Romani pontificis

nus indi-
 rit cōciliū
 et alij un-
 pera.

Historia
 Triptica

xvi. dist.
 Sexta

Theoberti
 cus rex
 Simach⁹

Ponti.
 Soli⁹ pa-
 pe est cō-
 uocare cō-
 cilium.

Greg. in
 eplis ad
 Mauriti-
 um impa-
 torem.

In quo ca
su spectat
ad Cardi
nales con
vocare cō
cilium.
Laus Ju
lij. 11.

Epilog⁹.

auctoritate. synodum aliquibus celebrare non licet. Et Ju
lius primus orientalibus episcopis. Non est ratum concili
um. quod Ro. ecclesie auctoritate non est fulcitur. Et Si
machus. Concilia sine Romani pontificis presentia pon
dere carebunt. Seclusa itaq; eorum vesania. qui convocā
di concilij opus ad reges spectare impudēter asserbant. eo
rum etiam iniquitatē opprimemus. qui nonnullis cardina
libus. malo consilio suaserunt. ad eorum officium pertine
re. huiusmodi consilij conuocationem. quorum doctrinis ē
precipitium pruerunt. Et ut verū fatear patres. si duo es
sent de pontificatus cōtendentes. quorum neuter ullo modo
eius possessionē vnq; gavisus esset. aut vnus demū. qui her
esis labe esset infectus. non negauerim congregandi Con
cilij onus ad Cardinalatus officium pertinere. Sed in presen
tia qua ratione cum vnicum habeamus sanctissimū pontifi
cem. virū per omnia integrum. christiane fidei optimū pro
fessorem. ab omni heresis. simoniacq; et auaricie labe pro
sus alienū. a teneris vnguiculis veridicū. libertatis ecclesia
stice acerrimū ppugnatorē. recuperatorē dilatorēq;. ita vt Cō
stantini et Theodosij tempa suo pontificatu rediisse. videan
tur. cum pax et quies sua opera sua integritate. suaq; con
stantia ecclesijs restituta sit. Quis vestrum eo nauiculā Pe
tri procurante vnq; decimis et oneribus infensus est? Quis
vestrum impositionibus aut mutuis. eo vigilante et prote
gente. a tyrannis oppressus est? Quis deniq; aut carcerat⁹
aut detent⁹ aut exspoliatus eius patrociniū implorauit.
quod illi ab eodem denegatum sit? Minime igitur dicendū
censeo. nonnullis lieuisse Pisis preter eius mentem economē
cum Concilium indicere. aut vlla presumptione celebrare.
Cum in clementina. Ne Romani. Quecumq; p cardina
les gesta fuerint. pontifice dissentiente. irritentur. et inua
liba ac nulla esse decernantur. Cum igitur nec regibus. nec
imperatorī. nec sacrosancte Romane ecclesie cardinalibus
spectet onus huiusmodi. ad Lateranē. Antistitem demū
pertinere demonstrabimus. Petro etiam soli dictus est Pasce.

Oues meas. Et iterum. Et tu aliquando conuersus. con-
firma fratres tuos. Et rursus. Duc cimbam in altum. Quo
in loco Chrysostomus commentatus est. Tunc Petro datum
mundi principatum. cum illi soli mandatum est nauiculam
in altum ducere. Quod pulchre Hieronimus contra Iouio-
nianum insinuans scribit. Super Petrum fundatur ecclesia.
licet cuncti Apostoli regni clauis accipiant. Et ex duode-
cim vnus eligitur. ut capite constituto. scismatis occasio
repellatur. Crediderim insuper deum meum Iesum Chri-
stum. ut sue ecclesie vnitatem denotaret. vnum illi summum
ac maximū voluisse preesse pastorem. cum etiam (Philoso-
pho teste) cupiant bene disponi. siq; dominatum plurali-
tas mala. vnus ergo princeps. Et apud Homerum dictus
est. Vnus sit princeps ad quem omnia referantur. Scrip-
tum quoq; inuenio. Erit vnū ouile et vnus pastor. Quā-
obrem dicant velim hi. qui se clauium moderatores nuncu-
pant et inscribunt. quam christus legem. quam moderati-
onem. quodq; frenum Petro imposuerit. cum iussit illum
piscari in altum dicens. Hamū retheq; trahere. cum illi reue-
lit. Quodcūq; ligaueris super terram erit ligatus et in celis.
cum ait. Pascere oues meas. Quod speculator (et si homo
prophanus) in excessu tamen mētis sue admiratus euomit.
Romanum pontificem Petri successorem. non puri homi-
nis. sed puri dei vicem gerentem in terris omnia posse dispo-
nere pro libito voluntatis. Ut etiaz copiose describitur. ix.
q. iij. Per principalem. et capit. Cuncta per mundū. in
gumq; ab eo impositus. q; graue ferendum est. In memo-
ria. Cum superiorem in terris habeat neminē. De electione
in fine. nō debz nec potest ab aliquo iudicare. dis. xxi. Quo-
niam manibus suis celeste arbitrium continet. Iuraq; sup-
ni et terreni imperij ei diuinit' cōmissa sunt. xxiij. dis. Quo
loco cognosci facillime potest. per verbum illud. Romanā
fundatam ecclesiam. per quod celum. terra. mareq; const-
ructum est. Quod etiam contemplatus Hostien. in cap. p
Venerabilem. Qui filij sunt legi. admirandam gustandāq;

Vnus ex
go papa
de hoc ne
mo dubi-
tat.

Loc⁹ a si =
mili triuz
phatis ec-
clesie.
Scisma.

huiusmodi emisit vocē. Romana ecclesia altera Hierusalē Pe-
tri sanguinis effusione facta est. quoniā i Petro homine ite-
rum Christus crucifixus est. cum illi protulit. Vado Ro-
mam iterum crucifigi. Unde vbi huic. suoq; antistiti & et tē-
bi diue Julij tanta plenitudo potestatis cōcessa est. vt non
debeant. nec possunt Cardinales seu alij ecclesiarū plati cal-
caneū nec vbi vllū in te erigere. cuz monstro sic horribili
membra suo capite dissentire. et subditos in suū principē ius-
diciū exercere. Sic em̄ in triumphanti ecclesia deo subijci-
untur et parent throni ac vniuerse potestates. sic in militāti
nostra ecclesia neminē esse cōuenit. qui Romano pontifici.
dei vices in terris gerēti resistat. obuiet. et se opponat. Cla-
uesq; in eius manibus consistentes. vlla fiducia se velle mo-
derari clamitet et confidat. Et quoniā Scisma illicita est di-
uisio ab vnitāte Romanee ecclesie. que super omnes ecclesias
tenet principatū. que omnium ecclesiarū est mater & magistra.
non solū eos Cardinales scismaticos iudicabim⁹. qui arma-
ti per fugam ab obedientia Romani pontificis se traxerūt.
cōciliabulūq; indixerūt. sed eos etiam omnes. qui timore aut
iussu regum scismatici Cardinalibus adherētes. Pisis ad cō-
uenticula faciēda conuenerūt. cū hi trepidauerint timore.
vbi non erat habendus timor. cū ab ecclesiarū prelati-
me reges timendi sint. cū a Christo dictū sit. Nolite time-
re eos qui corpus occidūt. animā autē non possunt occidere.
Et iterū. Qui amat animā. i. vitā suam. timens propter
iusticiā sibi auferri (vt cōmentatur Crisostom⁹) pdet eā.
Et Augustin⁹ referat. Christū vt nullam genus mortis ho-
mini metuendum esset demonstraret voluisse in cruce mori.
Et in decretis mandatū sit. non esse timēdos occisores cor-
poris. contra iusticiā homines impellētes. quoniā in Apo-
ca. dictum est. Timidis erit pars in stagna ignis et sulfuris.
Quāobrem non timuit Ambrosius Theodosiū. non Joā-
nes baptista Herodem. Et quoniā auctores cōsentientesq;
Pisane synagoge timētes gladiū carnis et regū. eq; dei iudicio
in gladiū anime. et Christi regis regū. in pāuitatē videlicet

scismaticam inciderunt. iuxta Ezechielis oraculum dicen-
tis. Gladium metuistis. gladium inducā super vos ait domi-
nus omnipotens. Propterea iure optimo Scismatici iudi-
candi et habendi sunt. Nec possum non admirari tot. ta-
les. tantoq; viros in tantum scelus. in tam profanum faci-
nus incidisse. Et si qui eorum sunt. qui sacros ignorant ca-
nones (cum philosophiam profiteatur pleriq;) debebant ta-
men doctrine sui philosophi ad minus meminisse dicentis i
tertio suorum Ethicorum libro. Quedam esse (ut in re pre-
senti et questione nostra) que nullo timore aliquis cogi debz.
Satentibus tamē eis errorem suū Pater beatissime. redeun-
tibusq; ad gremium et unitatem Romane sancte matris ec-
clesie (cum homines sint) eos admittendos. recipiendos et
venia donandos iudico. cū nostra mater Ecclesia nulli clau-
dat gremiū redeūdi. magnanimusq; Imperator noster christ⁹
qui paciēdi humilitate. non dominādi potētia. celi et terre
regnū adept⁹ ē. apte extēsisq; brachijs in cruce pēdeat. ut ad
se veniētes redeuntesq; sp admittat. Pro qua re et venia hmōi
cōdonāda et te pater scē. et catholicū senatū tuū humili pce
deposco. Proq; inimicū illū ducē vestz. cui⁹ ppiū est misere-
ri sp et parcere. Postremo ut que obtulim⁹. videlicet q in pnti
cōcilio in dei ecclesia refarmāda seu tollēda iudico. pferam⁹. p
nūciabim⁹ curādū esse in primis. ne boues in ecclesia subleuē-
t. cū nihil sit q xpianā rempub. admodū inficiat. dilaniet
atq; pdat. qz q impiti. rudes ac imeriti ad ei⁹ pūcipatū pro-
mouēt. Pēsiōes vlteri⁹ abdicādas cassandasq;. cū desierint.
sintq; cōtra Canonē iubentē ecclesiastica bñficia sine aliqua
diminutione pferri et cōmitti Religionū insup diuisiōes tan-
tas. etiā in ordine scēi Benedicti evertēdas. ipm q; ordinem
ad vnum habitum. et ad vnā pgregationē sub vno plato re-
stringēdū. et ppter ei⁹ singlaria merita. atq; in ecclesia dei
bñficia sub ptectione scēi sedis Aplice cōseruādū cēseo Reli-
quaz etiā institutionū seu ordinū. semote tot. tātisq; diuisi-
onib⁹ mūdialē machinā perturbātib⁹. reduci ad vnū optunū et

Comiser-
tio in car-
dinales.
Nota.
Veniam
petentib⁹.
dandam.

Christus
Magna-
nim⁹ im-
perator.

Que eēt
per concilio
reformāda.

Que ma-
gis ferrea.
q̄ exercō
municatio ē

Primo
ad fidem
Christi.

Concilij
claramon-
tis sub Vi-
bano.

psicuum demonstram⁹. cū regnū in se diuisus (teste dño) de-
solet. Cetera p̄terea oīa tā electiōes episcopoz q̄ abbatū. ce-
terozq̄ p̄latorū ad ius cōmune oīa reducēda et limitāda esse
deposco Dipēsatiōes etiā tātas tēperari debere. humili voce
pnūcio. Corrigēdos insup clericoz. monachozq̄. z vitā z
mores z p̄pā z fast⁹. Nō desunt p̄terea pater sc̄e. q̄ pferat
annatas tanq̄ catholicā ecclesiā infestātes. Romane eccle-
sie esse phibēdas Sz cū oportunū sit z p̄ficiū ecclesie vniuersali
auri plurimū esse ap̄d romanū p̄tificē. vt regū z p̄cipū ple-
rūq̄ temeritatib⁹ possz obsistere. eosq̄ in vga ferrea regere pe-
nit⁹ dissentio atq̄ cōtradico. Doleo q̄ q̄ plurimū nō satē au-
ri esse apud Lateranē ip̄m. vt queat tantē eccleie Latronib⁹
obuiare. Opreter namq̄ illū semp esse accinctū gladio sup se-
mur suū potētissime. vt possit obsistere. fugare. euertere tot
pharaones. tot Nerones. tot Tyrānos. libertatem ciuita-
tesq̄. Ecclesie opprimētes deuastantesq̄ Orientalia insup
regna atq̄ imperia. Ciuitatemq̄ sanctam Hierusalem Bar-
barozum manibus opp̄ssam atq̄ laniatā redimere. z obedi-
entie huius sancte sedis restituere. Quozum recuperationez in
huiusmodi sacra synodo pertractari et exequi (cum locus et
tempus postulet) beatissime pater oro. peto. supplico z sū-
mopere exopto. Imitatione Concilij apud Claramontem
instante Urbano secundo habitū. in quo Christi plebs z a p̄-
tifice z a concilio ad recuperandam Hierosolimāz ita anima-
ta et accensa fuit. vt tercenta vel vt alij scribunt sexcēta milia
virozū armauerit. Crucēq̄ Christi suscipere coegerit Ex-
ercitum nempe qualem nunq̄ antea nec post latinis nec occi-
dentalis Europa descripsit. Vos igitur. et te in primis bea-
tissime pater. ad expeditionem huiusmodi (vt apostoli chri-
stum in navi dormientez) exercito hortor atq̄ impello. victo-
riamq̄ polliceor. attestantibus tam veteris q̄ noui testamē-
ti prophetarum omniū oraculis. Sin autem. penitus gen⁹
deficiet christianū. Nosti illud in extremo occidentalis europa
elatum detentum. atq̄ carceratum. Misere mihi miseremē

ni eius et totius collabentis ecclesie. Oblivioni enim dabitur
Dextera vestra . si memores non eritis ipsius sacerdotalis civi-
tatis sancte Hierusalem Multa postremo essent recensenda .
sed ne videar ego solus omnia velle perstringere . cupiamq; vobis
patribus pro rebus gravioribus locū dare . quiescam . Unū
tamen rogatum vos facio . ut Julium pontificem nostrum .
quem libertatis ecclesiastice egregium conservatorem esse mō-
stravimus . his temporum turbinibus . a deo nobis datum
agnoscatis . cognitumq; . et orationibus et suffragiis vestris
commendatum . et ut Christi Vicarium . ac veruz Petri suc-
cessorem gratum et summo opere dilectum iuuetis . foveatis .
conseruetisq; .

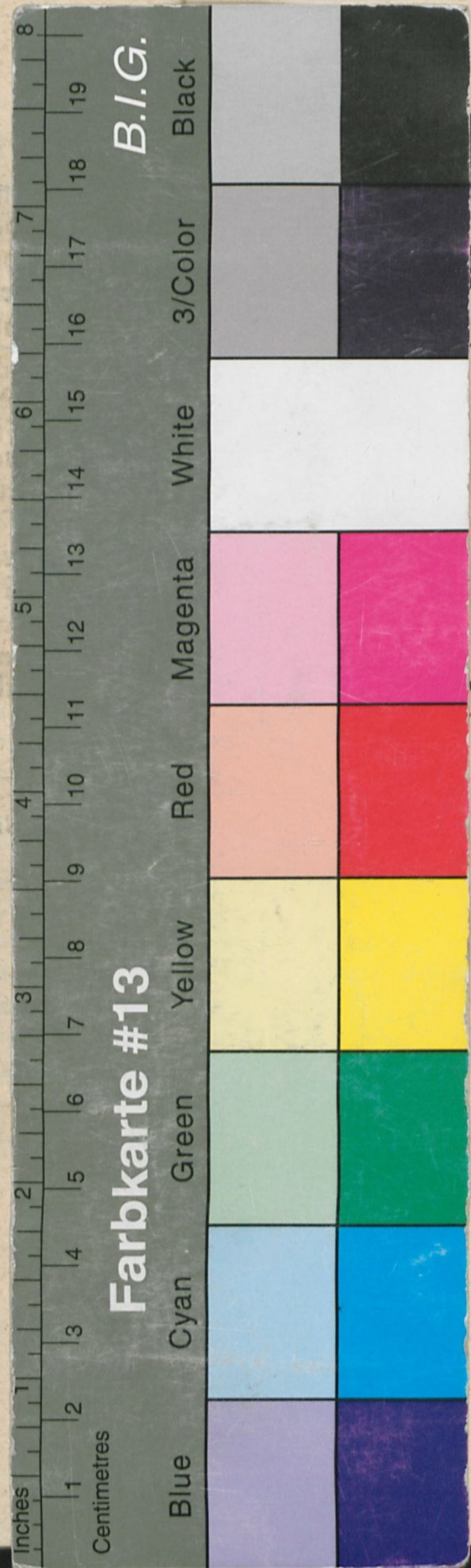
Impressum Lypsic Anno Salvatoris nostri
Millesimo Quingentesimo Duodecimo .

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

tio Angeli Ana
 te Gallisumbrose
 o concilio Latera
 nensi.

ouenticulū Disanum

